

включаючи надання повної інформації про доступні програми підтримки та реабілітації.

Список використаних джерел

1. Гендерна рівність URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/genderna-rivnist/>.
2. Дані Міністерства оборони України URL: <https://www.mil.gov.ua/>
3. Дані Державної служби статистики URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Як втілюється гендерна рівність в Україні в умовах воєнного часу. Центр гендерної культури. URL: <https://www.genderculturecentre.org/olena-zelenska-rozprovila-yak-vtilyuiet/>
5. Оперативний гендерний аналіз ситуації в Україні: огляд вторинних даних, підготовлений ООН Жінки у партнерстві з CARE International. URL: https://eca.unwomen.org/sites/default/files/202205/UNWomen_BRIEF_A4_2022_UKR-1.pdf
6. Гендерна складова має стати частиною плану відновлення України. Мультимедійна платформа іномовлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3539713-genderna-skladova-mae-stati-castinou-planu-vidnovlenna-ukraini-eksperti.html>

Шульженко Ф. П.,

д.політ.н., професор, Заслужений працівник освіти України,
член Національної спілки журналістів України,
завідувач кафедри теоретичної юриспруденції,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

КОНЦЕПТ КОРДОЦЕНТРИЗМУ У ФІЛОСОФІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Філософсько-правова рефлексія стану та перспектив формування гендерно-рівнісного компонента правової свідомості сучасного суспільства надає підстави дійти висновків, що в певній частині наукових публікацій

останнього часу в основному домінує ілюзорно-позитивістська методологія, розроблена свого часу Дж. Остіном, П. Лабандом, А. Есменом, К. Бергбомом, а також низкою нормативістів, першість серед яких посідає Г. Кельзен, який стверджував, що право має цінність лише тому, що воно є чистою волевстановленою нормою, чистим наказом, а не нормою рівності, свободи і справедливості.

Необхідно констатувати, що й тепер значна частина правників-науковців, апологетів його вчення, що сформувалися совєцькою школою права, застосовують подібну методологію не лише в дослідженнях, а й у написанні проектів нормативно-правових актів щодо гендерної рівності, інклюзії та здійснюють намагання механічного рецепіювання відповідних норм західних демократій у правову систему України.

У результаті хибно-застарілої методології поза межами об'єктно-предметних орієнтирів дослідження залишаються, на мій погляд, з'ясування окремих екзистенційних питань генези гендерно-рівнісної сутності цього суспільного явища, її становлення та особливостей функціонування, взаємозв'язку з морально-правовими категоріями рівності, свободи, справедливості, що є основною тріадою гуманістичного права демократичних правових систем.

З метою вдосконалення вимог Європейського Союзу, задля юридичного залучення до нього України, має місце дещо механічна рецепція правових принципів та норм цієї наддержавної структури без урахування екзистенційних ментальних особливостей українців – носіїв дещо відмінної від західних зразків системи гендерно-рівнісної свідомості, суб'єктів цих особливих чутливих правових відносин.

Необхідно враховувати, що відмінності в системах зазначених компонентів суспільної свідомості країн Заходу і України відбувались в різні історичні періоди та умовах формування.

Ймовірно, задля з'ясування і врахування ментальних особливостей цих суб'єктів відносин юридична наука має застосовувати методологію екзистенційної філософії, у тому числі надбання С. К'єркегора, К. Ясперса, Габріеля-Оноре Марселя, Альбера Камю, морально-етичну методологію вітчизняних філософів Г. Сковороди, П. Юркевича, П. Куліша та інших, щоб відійти від певного когнітивного дисонансу в пізнанні об'єктно-предметних і суб'єктних особливостей відносин гендерної рівності народів Центральної і Східної Європи.

У цьому контексті не можуть бути залишені поза увагою рекомендації представника французького екзистенціалізму Жана-Поля Сартра, що існування передуює сутності, а також інші положення, викладені ним в науковій роботі «Екзистенціалізм – це гуманізм» [1].

Особливістю гендерно-рівнісної свідомості є те, що від початку людина є не лише така, якою себе уявляє, а й такою, до якої прагне, проявляє волю для досягнення свого «Я», наданих їй талантів та здібностей, що є основною ідеєю концепту кордоцентризму в українській філософії, яку сформували на основі теорій «нерівної рівності» та «сродної праці» (Г. Сковорода) [2, с. 219–220; 3, с. 199–200], «філософії серця» (П. Юркевич), єдності і протилежності духовної і фізичної сутності людини (П. Куліш) [4, с. 224] з урахуванням унікальної особистісної сутності людини, її традиційних психологічних переживань і стресів, пов'язаних з війнами за незалежність, територію, необхідність відстоювати власну свободу, можливість вільного вибору шляхів розвитку свого народу.

Відмінність цих компонентів гендерно-рівнісної правосвідомості українців і народів Західної і Східної Європи обумовлена також тим, що вже в XI–XIII сторіччях в низці міст Центрально-Східної Європи, як вірно зазначає Н. Білоус, мав місце стрімкий урбанізаційний процес, запровадження Магдебургського права, що створювало можливість розвитку вільного

виробництва, торгівлі, обмінних процесів, долучення судових органів до захисту права власності, відновлення порушених прав тощо. Вже на початку XIV століття Магдебургське право було надано Хусту, Львову, Мукачеву і лише в кінці XV століття таке право було надано Києву [5].

Важливими формоутворюючими компонентами гендерно-рівнісної свідомості українців була постійна боротьба з московією, «руським міром», ідеологія якого нерівної рівності полягала в підпорядкуванні слабшого, зверхності над поневоленими народами, у праві сили переможця над переможеним.

Надзвичайно важливими аспектами генези й компаративної сутності становлення суб'єктно-інтелектуального компонента гендерно-рівнісної свідомості українців і представників інших країн Європи, відповідно до релігійних та громадсько-політичних рухів, автор здійснює в наступному ґрунтовному дослідженні, що буде представлено науковій спільноті та громадськості в системній науковій праці.

Список використаних джерел

1. Сартр Ж.–П. Екзистенціалізм – це гуманізм. Читанка з філософії: У 6 книгах. Київ: Довіра, 1993. Кн. 6: Зарубіжна філософія XX століття. С. 131–139. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Sartre_Jean-Paul/Ekzystentsializm_-_tse_humanizm_fr.pdf?PHPSESSID=q0g1mlgc6ejuq41lroh3ebqn3.
2. Шульженко Ф. П. Історія політичних і правових вчень: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 464 с.
3. Шульженко Ф. П. Соціально-правова держава в Україні: проблеми становлення та модернізації: монографія. Київ: КНЕУ, 2007. – 392 с.
4. Шульженко Ф. П. Історія політичних і правових вчень: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 464 с.
5. Білоус Н. Початки магдебурзького права в Центрально-Східній Європі /Магдебурзьке право. URL: <https://mdp.org.ua/istoriya/pochatky-mahdeburzkoho-prava-v-tsentralno-skhidnii-ievropi/>.